

ΓΙΟΡΤΑΖΟΝΤΑΣ ΤΑ ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ ΣΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ

Αρσάκειο Νηπιαγωγείο Ψυχικού, 2003

Το Σεπτέμβριο-Οκτώβριο του 2003 σχεδιάστηκε για το Αρσάκειο Νηπιαγωγείο Ψυχικού ένα διαθεματικό πρόγραμμα για το περιβάλλον. Στόχος του προγράμματος αυτού ήταν: 1) η γνωριμία των παιδιών με τη βλάστηση, έτσι όπως αυτή απαντάται μέσα στο ελληνικό τοπίο από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα και 2) η παρουσίαση του φυσικού μας περιβάλλοντος, ως καθοριστικού παράγοντα για τη διαμόρφωση του πολιτισμού. Το πρόγραμμα σχεδιάστηκε από τη θεατροπαιδαγωγό κ. Φ. Δενδρινού και λειτούργησε από το Νοέμβριο του 2003 έως τον Ιούνιο του 2004, με τη μορφή παράλληλων καλλιτεχνικών εργαστηρίων.

Ταυτόχρονα, οι νηπιαγωγοί στις τάξεις τους, συμμετέχοντας στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα "Τα Παναθήναια μέσα από τη Ζωφόρο του Παρθενώνα", παρουσίασαν στα παιδιά την εκπαιδευτική μουσειοσκευή "Η Ζωφόρος του Παρθενώνα". Επεξεργάστηκαν μαζί τους το υλικό που περιείχε, προκειμένου να προγραμματίσουν κατάλληλες δραστηριότητες για τα παιδιά, δραστηριότητες που μέσα στην ίδια τη διδακτική διαδικασία αναδεικνύουν τη σχέση Εκπαίδευσης και Πολιτισμού. Δύο έννοιες που μεταξύ τους βρίσκονται σε συνεχή διάλογο –ιδιαίτερα σε μια εποχή που βρισκόμαστε μπροστά στη διαμόρφωση μιας πολυπολιτισμικής κοινωνίας– αφού και οι δύο προάγουν την κοινωνική ευαισθησία και τον ανθρωπισμό.

Τα βιωματικά εργαστήρια ανέλαβαν οι υπεύθυνοι των καλλιτεχνικών μαθημάτων κ. Σ. Σταυροπούλου: εργαστήρι σωματικής έκφρασης, κ. Τ. Ζωγράφου: εργαστήρι μουσικής, κ. Μ. Ευθυμίου: καλλιτεχνικό εργαστήρι, κ. Φ. Δενδρινού: εργαστήρι θεατρικής έκφρασης.

Την εποπτεία του προγράμματος είχε η Διευθύντρια του Αρσακείου Νηπιαγωγείου Ψυχικού κ. Ε. Σδράλη, ενώ το συντονισμό ανέλαβε η κ. Φ. Δενδρινού.

Ξεκινώντας από τη γνωριμία του παιδιού με τα δένδρα και τα φυτά της ελληνικής γης, βλάστηση που άλλωστε απαντάται στον ευρύτερο μεσογειακό χώρο, μας δόθηκε η ευκαιρία για μια περιπλάνηση στους μύθους του αρχαίου ελληνικού κόσμου, τους σχετικούς με την προσωποποίηση γνωστών δένδρων και φυτών. Με τον τρόπο αυτό, ο πολιτισμός αναδύθηκε μέσα από την ίδια τη φύση, με άλλα λόγια αναδύθηκε μέσα από το ίδιο τοπίο που τον γέννησε. Αφετηρία λοιπόν το τοπίο, δένδρα και φυτά που αναπτύσσονται σε συγκεκριμένη περιοχή –τη Μεσόγειο– σε συγκεκριμένες κλιματολογικές συνθήκες, αλλά και κάτω από ένα συγκεκριμένο φως. Όχημα της διαδρομής μας μες τα τοπία, ο μύθος. Τελικός προορισμός, η ανακάλυψη της περιπέτειας της ανθρώπινης έκφρασης και της δημιουργίας.

Στα τμήματα, τα παιδιά, με τη βοήθεια των νηπιαγωγών τους και το υλικό της μουσειοσκευής, έμαθαν για τον Παρθενώνα, καθώς και για τα γλυπτά που τον κοσμούσαν. Επικεντρώσαμε την προσοχή μας στη Ζωφόρο και αναφερθήκαμε στην πομπή των Παναθηναίων. Τα παιδιά, αφού παρατήρησαν τις εικόνες της μουσειοσκευής, δημιούργησαν "αντίγραφα" μέσα από εργασίες ζωγραφικής, πλαστικής, μακέτες, κλπ. Τέλος, ευαισθητοποιήσαμε τα παιδιά σε θέματα πολιτιστικής κληρονομιάς και τους προτείναμε να επισκεφθούν το χώρο με τους γονείς τους. Οι μύθοι εκείνοι που δίνουν στη φύση ανθρώπινο πρόσωπο, εικαστικά αποδόθηκαν από τα παιδιά στο καλλιτεχνικό εργαστήρι, ένα εργαστήρι στο οποίο

μπόρεσαν να πειραματιστούν με διαφορετικά υλικά και ματιέρες. Στο εργαστήρι της μουσικής τα παιδιά είχαν την ευκαιρία να έρθουν σε επαφή με την ελληνική μουσική –παραδοσιακή και έντεχνη– αλλά και με τραγούδια της Μεσογείου. Στο εργαστήρι δραματοποίησης μέσα από διαδικασίες θεατρικής έκφρασης κλήθηκαν να καταθέσουν τη δική τους ερμηνεία, τη δική τους αίσθηση για τους μύθους δίνοντας υλικό για τη δημιουργία μιας παράστασης που θα μας επέτρεπε να κάνουμε μια διαχρονική περιπλάνηση στην ελληνική φύση, στον τόπο και στο τοπίο που έπαιξε ρόλο καταλυτικό στη διαμόρφωση του ανθρωποκεντρικού χαρακτήρα του ελληνικού πολιτισμού.

Το παραπάνω πρόγραμμα, καθώς και οι ιδέες που προέκυψαν σε αυτήν τη διαδρομή, έδωσαν την αφορμή για μια παράσταση στην οποία έλαβαν μέρος όλα ανεξαιρέτως τα παιδιά του Νηπιαγωγείου (περ. 500 παιδιά). Η παράσταση παρουσιάστηκε στο Αρσάκειο Ψυχικού, το Σάββατο 15 Μαΐου 2004, με αφορμή την εορτή λήξης του σχολικού έτους.

Ο πρώτος και τελευταίος μύθος της παράστασης σηματοδοτούν την ιστορία του Δυτικού πολιτισμού και της Δημοκρατίας, γιατί αναφέρονται στον Προμηθέα και τη φωτιά ο πρώτος, στην Αθηνά και την ίδρυση του Βουλευτηρίου ο τελευταίος.

Με αφορμή τη δραματοποίηση των αρχαίων μύθων αναζητήσαμε το διαχρονικό τους ταξίδι μέσα στη συνείδηση του Έλληνα και σπαράγματά τους αναγνωρίσαμε στην προφορική λαϊκή μας παράδοση και στο δημοτικό μας τραγούδι. Εμβόλιμα στα δρώμενα εντάξαμε την ποίηση του Σεφέρη και του Ελύτη, που αποδόθηκε από ηθοποιούς. Ο ποιητικός λόγος λειτούργησε ως αναφορά στον τρόπο με τον οποίο το τοπίο διαχρονικά ταξιδεύει τις αισθήσεις, ενώ για τις μουσικές της παράστασης χρησιμοποιήσαμε μελωδίες του Χατζιδάκι, του Θεοδωράκη, του Ξαρχάκου, αλλά και παραδοσιακή μουσική και ακόμη άλλες που συνδέονται με παραστάσεις ορόσημα στην ιστορία του Ελληνικού Θεάτρου για την αναβίωση του αρχαίου δράματος.

Τέλος, δουλεύοντας με τα παιδιά για την παράσταση, αλλά και ταυτόχρονα μέσα στα τμήματα ολοένα ανακαλύπτοντας τη σχέση της τέχνης στη διαχρονία του πολιτισμού, έντονα ήρθε στο νου μας η απουσία των γλυπτών του Παρθενώνα από το φυσικό τους περιβάλλον, τον τόπο που γεννήθηκαν. Έτσι δημιουργήσαμε το "Βιβλίο της Επιστροφής των Μαρμάρων" μέσα στο οποίο όλα τα νήπια του Νηπιαγωγείου μας υπογράφουν και εκφράζουν το αίτημα της επανένωσης των γλυπτών του Παρθενώνα. Το αίτημα αυτής της επιστροφής κλείνει μέσα του τις φωνές των παιδιών μας, με άλλα λόγια το θεωρούμε σημαντικό γιατί φωνάζει με τη φωνή του αύριο, με τη φωνή μελλοντικών ενηλίκων που μπορούν να σέβονται τον άνθρωπο και τον πολιτισμό του.

Το έργο "Συνέβη στην Αθήνα" ανέβηκε σε μία και μόνη παράσταση. Η διαδικασία όμως της δημιουργίας είναι αυτό που μέσα στο σχολείο μπορεί να μας συμβαίνει κάθε μέρα, κάθε φορά που μπαίνουμε στις τάξεις για να μοιραστούμε με τους μαθητές μας αυτές τις υπέροχες στιγμές επικοινωνίας.

Φ. Δενδρινού

